

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU
POMOCY SPOŁECZNEJ MIASTA CIESZYNA
NA LATA 2007 – 2013**

Cieszyn, marzec 2014

Wstęp.

W Programie Pomocy Społecznej Miasta Cieszyna na lata 2007 – 2013, uchwalonym 29 marca 2007 roku przez Radę Miejską Cieszyna, określono następujące cele:

- 1) Utrzymanie i rozwój spójnego systemu współpracy instytucji i organizacji.
- 2) Organizacja i realizacja systemowych i profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych w poszczególnych obszarach działań społecznych.
- 3) Aktywizacja środowisk i osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym do podejmowania użytecznych ról i funkcji społeczno – zawodowych.
- 4) Edukacja społeczna.
- 5) Inspirowanie społeczności lokalnej do rozwiązywania ważnych problemów społecznych – rozwój wolontariatu.
- 6) Podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozwój kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej.
- 7) Wspieranie i promocja modelowych metod działania w zakresie radzenia sobie z problemem marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Jednostką odpowiedzialną za koordynację Programu oraz bezpośrednią realizację części jego zadań był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który współpracował w tym zakresie, na zasadach partnerstwa, z administracją rządową, innymi jednostkami organizacyjnymi samorządu gminy, powiatu i województwa, przedstawicielami sektora prywatnego, osobami fizycznymi oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej.

W Programie ujęto 7 obszarów – bezrobocie, bezdomność i wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, starość, problemy opiekuńczo – wychowawcze, sieroctwo społeczne oraz przemoc w rodzinie.

W okresie realizacji Programu opracowane zostały również programy, które w sposób szczegółowy określony został zakres zadań do realizacji w wybranych obszarach, w tym:

- Program Budowania Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Cieszynie na lata 2008 – 2013;
- Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Cieszyna na lata 2013 – 2015;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2013;
- Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Miasta Cieszyna na lata 2012 – 2015.

Bezrobocie.

1) Zadania własne gminy:

- a) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.**

Zadanie było realizowane w sposób ciągły od 2007 do 2013 roku. Pracownicy Socjalni MOPS na bieżąco sprawdzali oferty pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie, przekazując bezpośrednio informacje o tych ofertach osobom bezrobotnym korzystającym z pomocy społecznej, część ofert umieszczana była na tablicy ogłoszeń MOPS. Pracownicy socjalni Ośrodka informowali również zainteresowane osoby o możliwości skorzystania z poradnictwa zawodowego w PUP oraz kierowali na szkolenia organizowane przez PUP.

- b) Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia:**

– **praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych we współpracy z psychologami, doradcami zawodowymi, prawnikami.**

Pracownicy socjalni MOPS w Cieszynie, w ramach prowadzonej pracy socjalnej, kierowali osoby korzystające z pomocy do różnych instytucji i placówek, w szczególności Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” oraz Powiatowego Urzędu Pracy, w których mogły korzystać z szerokiej gamy poradnictwa.

W roku 2012 i 2013 w MOPS organizowane było poradnictwo prawne i psychologiczne związane z problematyką uzależnień oraz przemocy (w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Cieszyna), od II połowy 2013 roku także związane z problemami opiekuńczo – wychowawczymi (w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Cieszyna).

- c) Wspieranie osób bezrobotnych w podejmowaniu samozatrudnienia poprzez wypłacanie zasiłków na ekonomiczne usamodzielnienie.**

24 listopada 2005 roku Rada Miejska przyjęła uchwałę w sprawie ustalenia wysokości, szczegółowych warunków i trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Uchwała określa, że zasiłek może być przeznaczony na pokrycie kosztów przyuczenia do zawodu lub przekwalifikowania lub pokrycie kosztów związanych z podjęciem działalności gospodarczej.

W roku 2007 jedna osoba zwróciła się z prośbą o przyznanie takiego zasiłku, jednak nie spełniała kryteriów określonych w uchwale.

W latach 2008 – 2013 nie wpłynęły wnioski o udzielenie takiego zasiłku.

- 2) Współpraca z samorządami innych szczebli oraz podmiotami innych sektorów życia publicznego w zakresie realizacji ich zadań:**

a) Ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi podmiotami działającymi w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób poszukujących pracy.

Pracownicy socjalni Ośrodka kierowali osoby bezrobotne do doradcy zawodowego w PUP, utrzymywali stały kontakt z biurem pośrednictwa pracy.

Ośrodek współpracował także z Urzędem w zakresie organizowania prac społecznie użytecznych, co roku sporządzał listę osób, które mogą wykonywać te prace, a także wskazywał osoby, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, do wykonywania konkretnych prac.

Prace społecznie użyteczne wykonywało:

- w 2007 roku – 6 osób;
- w 2008 roku – 4 osoby;
- w 2009 roku – 8 osób;
- w 2010 roku – 6 osób;
- w 2011 roku – 6 osób;
- w 2012 roku – 6 osób;
- w 2013 roku – 12 osób.

Organizatorem prac był Zamek Cieszyn, Książnica Cieszyńska, Szkoła Podstawowa nr 6, Szkoła Podstawowa nr 2, Gimnazjum nr 3.

Od 2013 roku MOPS współpracował z PUP w ramach SEPI (Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej). W ramach tego systemu, MOPS pozyskiwał informacje na temat osób bezrobotnych, które ubiegają się o pomoc społeczną.

Osoby bezrobotne były także kierowane do Gminnego Centrum Informacji (funkcjonującego w ramach Centrum Edukacji Socjalnej Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem”) oferującego pomoc w poszukiwaniu pracy oraz szkolenia.

b) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia:

- **inspirowania, promowania i organizowania działań służących nabywaniu i podnoszeniu kwalifikacji,**
- **rozwijania i wspierania różnych form zatrudnienia socjalnego,**
- **uruchomienia grup wsparcia koleżeńkiego,**
- **aktywizacji zawodowej.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy, kierując osoby korzystające z pomocy społecznej na szkolenia, w tym również szkolenia dofinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na wniosek Urzędu Pracy, Ośrodek zgłaszał również potrzeby w zakresie szkoleń dla osób bezrobotnych.

W 2007 roku Ośrodek był partnerem PUP w Projekcie pod nazwą „Akademia Ekonomii Społecznej”, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (działanie 1.5 - Promocja

aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka). Celem projektu było ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego przez podnoszenie kwalifikacji osób znajdujących się w trudnej sytuacji. Drugim celem projektu było wyposażenie osób zajmujących się z pracą z osobami zagrożonymi lub dotkniętymi wykluczeniem społecznym w dodatkowe umiejętności.

Projektem objęto grupę 30 osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (bezdolnych, uzależnionych w procesie leczenia, długotrwale bezrobotnych) oraz grupę 15 pracowników instytucji zajmujących się pracą z osobami wykluczonymi lub zagrożonymi wykluczeniem.

Pracownicy instytucji uczestniczyli w szkoleniach tzw. „miękkich”, dzięki którym wzrosła ich wiedza i umiejętności.

Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem uczestniczyły w różnych szkoleniach, w tym szkoleniach zawodowych, mogły także korzystać z pomocy psychologicznej oraz prawnej.

c) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie inicjowania i wspierania systemowych rozwiązań umożliwiających podjęcie pracy:

- tworzenia spółdzielni socjalnych,
- samozatrudnienia.

W ramach projektu „Akademia Ekonomii Społecznej” zostało przeprowadzone między innymi szkolenie pn. „Ekonomia społeczna”, którego celem była prezentacja praktycznej i teoretycznej wiedzy dotyczącej zagadnień ekonomii społecznej w Polsce i w wybranych krajach Unii Europejskiej.

Pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej był stałym członkiem Komisji ds. instrumentów rynku pracy, wspierających podstawowe usługi rynku pracy, która opiniuje między innymi wnioski osób bezrobotnych o przyznanie dotacji na uruchomienie działalności gospodarczej.

d) Wspieranie Powiatowego Urzędu Pracy w organizowaniu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, w tym udostępnianie prasy z ofertami pracy, pomoc w przygotowywaniu dokumentów aplikacyjnych, bezpłatne udostępnianie telefonu do przeprowadzania rozmów z pracodawcami, doradztwo.

W Dziale Pracy Specjalistycznej Ośrodka, osobom bezrobotnym oferowana była pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, udzielane było poradnictwo z zakresu umiejętności poruszania się na rynku pracy, udzielana była pomoc w przygotowywaniu dokumentów aplikacyjnych - listów motywacyjnych i życiorysów, do 2009 roku udostępniano także prasę z ofertami pracy oraz telefon do przeprowadzania rozmów z pracodawcami.

e) Wspieranie Gminnego Centrum Informacji oferującego naukę autoprezentacji, dostęp do internetu, prasę i informację o ewentualnych miejscach pracy, naukę pisania i gromadzenia dokumentów (CV, itp.), naukę pracy na komputerze (organizacja cyklicznych kursów).

Gminne Centrum Informacji wspierane było przez Gminę Cieszyn, w ramach dotacji dla Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” na realizację Programu socjalno –

edukacyjnego, w tym prowadzenie pracy socjalnej, grup edukacyjnych, wykładów, warsztatów edukacyjnych oraz warsztatów pracy dla osób bezdomnych niepełnosprawnych, uzależnionych, bezrobotnych, w ramach Centrum Edukacji Socjalnej.

f) Udział w partnerstwach (krajowych i międzynarodowych) na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

W 2007 roku MOPS był partnerem Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie w projekcie "Akademia Dialogu", współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (działanie 1.1 - Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy), którego celem było realizowanie zadań na rzecz budowania dialogu społecznego – tworzenie platformy współpracy trzech sektorów (jednostek samorządu, sektora pozarządowego i biznesu).

Projekt realizowany był z udziałem 63 osób z terenu powiatu cieszyńskiego, reprezentujących sektor samorządowy, pozarządowy oraz gospodarczy.

W czerwcu 2007 roku podmioty uczestniczące w projekcie, między innymi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, podpisały Porozumienie o współpracy/Umowę partnerstwa dla Śląska Cieszyńskiego „Akademia Dialogu”.

W latach 2009 - 2010 Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” realizowała projekt pod nazwą „W stronę klastra – promocja ekonomii społecznej”, dofinansowany z Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. W projekcie brało udział 15 podmiotów z trzech sektorów – administracji publicznej, biznesu oraz ekonomii społecznej (3 jednostki samorządu terytorialnego, 5 prywatnych przedsiębiorców i 7 przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej). Jednym z partnerów Fundacji był MOPS w Cieszynie. Celem projektu było wypracowanie modelu współpracy pomiędzy tymi podmiotami. Cele Klastra realizowane były poprzez regularną wymianę informacji i doświadczeń między jego uczestnikami, regularne spotkania, wzajemne wspieranie, promowanie na zewnątrz i między uczestnikami Klastra, działalność edukacyjno – szkoleniową. W I edycji konkursu na najlepsze partnerstwo społeczno – prywatne roku 2011, organizowanym przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) Biuro Projektowe w Polsce oraz Krajowy Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego (KOEFS), Klaster Społeczny powstały w Cieszynie otrzymał wyróżnienie specjalne.

g) Współudział w realizacji programów przeciwdziałania bezrobociu w ramach funduszy strukturalnych.

W 2008 roku Gmina zakończyła realizację pierwszego etapu projektu pn. „Rewitalizacja nieruchomości przemysłowej przy ul. Wałowej 4 w Cieszynie z przeznaczeniem na Centrum Edukacji Socjalnej”, dofinansowanego ze środków Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa. Następnie, na podstawie umowy użyczenia, przekazano grunt oraz budynki z wyposażeniem Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”, która rozpoczęła w tym miejscu tworzenie przedsiębiorstwa socjalnego – Centrum Edukacji Socjalnej.

Od 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt systemowy pod nazwą „Aktywna Integracja Społeczna w Cieszynie” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał

Ludzki, Priorytet VII – Promocja Integracji Społecznej, Poddziałanie 7.1.1 – Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Głównym celem podejmowanych działań było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób pozostających bez pracy, korzystających ze wsparcia MOPS. Cele szczegółowe Projektu obejmowały: aktywizację społeczną uczestników, zdobycie kwalifikacji zawodowych potwierdzonych certyfikatami, zwiększenie umiejętności psychospołecznych, podniesienie samooceny.

W 2008 roku działaniami w ramach projektu objętych zostało 20 osób (10 kobiet i 10 mężczyzn).

W 2009 roku działaniami w ramach projektu objętych zostało łącznie 31 osób, 24 osoby ukończyły projekt (8 mężczyzn i 16 kobiet).

W 2010 roku Projekt skierowany był do osób bezrobotnych z orzeczoną niepełnosprawnością, o niskim wykształceniu, biernych w poszukiwaniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy i korzystających ze wsparcia Ośrodka. Działaniami w ramach projektu objęte zostały łącznie 22 osoby (w tym 13 mężczyzn i 9 kobiet); 1 osoba na etapie szkoleń zawodowych zrezygnowała z udziału w projekcie.

W 2011 roku w Projekcie wzięło udział łącznie 26 osób, z czego dwie nie zrealizowały zaplanowanych działań. W pierwszym okresie trwania projektu jeden z uczestników został wykluczony, a na jego miejsce została wprowadzona nowa osoba.

Działania w ramach projektu systemowego w 2012 roku zostały zaplanowane dla 26 osób objętych wsparciem w systemie pomocy społecznej – bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających kompleksowego wsparcia o charakterze aktywizacyjnym.

W 2013 roku działaniami w ramach projektu systemowego objęto 24 osoby bezrobotne lub nieaktywne zawodowo, zagrożone wykluczeniem społecznym i wymagające kompleksowego wsparcia o charakterze aktywizacyjnym.

W każdej edycji projektu wszyscy uczestnicy przeszli etap szkoleń tzw. „miękkich”, w zakres których weszły między innymi: treningi kształcące umiejętności psychospołeczne, treningi z zakresu dbania o własny wizerunek, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, szkolenia z zakresu poradnictwa zawodowego, warsztaty z zakresu poruszania się po rynku pracy, zajęcia integracyjne. Przeprowadzone zajęcia wyposażyły uczestników w nowe kompetencje społeczne.

Drugim etapem działań w kolejnych edycjach projektu były szkolenia komputerowe, językowe, kursy prawa jazdy (od 2012 roku) oraz szkolenia zawodowe.

Wszystkie działania w ramach projektu były dostosowane do indywidualnych potrzeb, predyspozycji i oczekiwań uczestników.

Spośród osób uczestniczących w poszczególnych edycjach projektu, ok. 60 osób podjęło lub podejmowało pracę.

Od października 2011 roku do grudnia 2012 roku MOPS realizował w partnerstwie z Fundacją Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”, Program Rewitalizacji Społecznej „Cieszyn – OdNowa”, który współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet I Zatrudnienie i Integracja Społeczna, Działanie 1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej.

Projekt dotyczył rewitalizacji społecznej, w obszarze rozwiązywania problemów nierównomiernego i niezrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy

Cieszyn, w którym występują obszary zdegradowane gospodarczo i podwyższony stopień wykluczenia społecznego. Działania w ramach Programu skierowane były głównie do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, nieaktywnych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, samotnych matek oraz osób chorych i niepełnosprawnych.

Łącznie w Programie Rewitalizacji Społecznej „Cieszyn - OdNowa” wzięło udział 66 osób (38 kobiet i 28 mężczyzn). 55 osób (33 kobiety i 22 mężczyzn) zakończyło udział w PRS zgodnie z zaplanowaną ścieżką rozwoju w projekcie, a 11 osób przerwało w nim udział.

Przez cały okres realizacji projektu każdy z uczestników zapewnione miał wsparcie pracownika socjalnego - coaching. Uczestnik PRS wspólnie z pracownikiem socjalnym ustalał własną ścieżkę rozwoju, która opisana została w kontrakcie socjalnym. W ramach coachingu, osoby biorące udział w projekcie, w zależności od potrzeb określonych wspólnie z pracownikiem socjalnym, miały możliwość korzystania z doradztwa specjalistycznego: psychologicznego, zawodowego, prawnego.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono warsztaty psychospołeczne, uczestnicy projektu brali udział w różnych, dobranych indywidualnie, szkoleniach zawodowych.

W ramach projektu uczestnicy mieli możliwość korzystania z działań dodatkowych zaplanowanych w projekcie (działania integracyjne, kulturalne i edukacyjne).

Bezdomność i wykluczenie społeczne.

W obszarze bezdomności i wykluczenia społecznego wyznaczono następujące zadania do realizacji:

1) Zadania własne gminy:

- a) Rozwijanie i promocja nowatorskiego Programu wychodzenia z bezdomności realizowanego w strategicznym partnerstwie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej "Być Razem", w oparciu o wspólnotowe domy dla bezdomnych, przy wykorzystaniu kontraktów socjalnych - "indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności" oraz "indywidualnych programów edukacji socjalnej".**

W latach 2007 – 2013 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie współpracował ze Stowarzyszeniem Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w zakresie działań na rzecz osób bezdomnych z wykorzystaniem indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz indywidualnych programów edukacji socjalnej. Programy te stanowiły specjalną formę kontraktu socjalnego dostosowaną do potrzeb i sytuacji osób pozbawionych dachu nad głową. Pracownik socjalny MOPS odpowiedzialny za pracę z osobami bezdomnymi, współpracował z Centrum Edukacji Socjalnej w zakresie organizowania pomocy konkretnym osobom.

Liczba zawartych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz indywidualnych programów edukacji socjalnej							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
indywidualne programy wychodzenia z bezdomności (MOPS)	60 w tym 27 podpisano w 2007 roku	36 w tym 11 podpisano w 2008 roku	25 w tym 7 podpisano w 2009 roku	21 w tym 8 podpisano w 2010 roku	5	6	3
indywidualne programy edukacji socjalnej (CES)	42 w tym 19 podpisano w 2007 roku	59	56	50	22	20	67

b) Wspieranie nowych inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością.

W roku 2007 na terenie Cieszyna realizowane były ciekawe inicjatywy na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Należał do nich projekt Powiatowego Urzędu Pracy pod nazwą „Akademia Ekonomii Społecznej” (w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „Być Razem” oraz MOPS), a także projekty - „Sztuka zakorzeniania” i Przegląd Twórczości Bezdomnej Stowarzyszenia „Być Razem”.

W latach 2008 – 2013 na terenie Cieszyna nie były podejmowane nowe inicjatywy na rzecz osób zagrożonych bezdomnością.

c) Rozbudowa zintegrowanego systemu usług socjalnych dla osób wykluczonych społecznie, świadczonych przez podmioty publiczne i pozarządowe, obejmującego:

- udzielanie schronienia,
- pomoc psychologiczno – terapeutyczną,
- tworzenie miejsc edukacji socjalnej,
- pomoc prawną.

W latach 2007 – 2013 Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” oraz Chrześcijańska Misja Społeczna „Teen Challenge” (2007 – 2011), w ramach swoich placówek, zapewniały osobom bezdomnym podstawowe potrzeby socjalno – bytowe, w tym schronienie, żywność, odzież, środki czystości i higieny osobistej, konsultacje medyczne. W Centrum Edukacji Socjalnej osoby bezdomne mogły również korzystać z pomocy psychologicznej, prawnej. Wszystkie osoby objęte były pracą socjalną i dzięki kompleksowemu wsparciu poprawiły swoją sytuację socjalno – bytową w obszarze funkcjonowania społecznego. Organizacje te realizowały to zadanie na zlecenie Gminy, otrzymując dotacje.

Pomoc dla osób bezdomnych świadczona przez specjalistyczne placówki							
Centrum Edukacji Socjalnej - Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
liczba miejsc w placówce	40	40	40	40	40	40	40
liczba osób bezdomnych	47 (pobyt stały) 114 (przyjęcia interwencyjne)	44 (pobyt stały) 169 (przyjęcia interwencyjne)	52 (pobyt stały) 178 (przyjęcia interwencyjne)	71 (pobyt stały) 153 (przyjęcia interwencyjne)	52 (pobyt stały) 116 (przyjęcia interwencyjne)	78 (pobyt stały) 45 (przyjęcia interwencyjne)	107 (pobyt stały) 97 (przyjęcia interwencyjne)
liczba osób bezdomnych z terenu Cieszyna	bd	bd	bd	bd	32	78	70
Hostel Chrześcijańskiej Misji Społecznej „Teen Challenge”							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
liczba miejsc w placówce	18	18	18	18	18	-	-
liczba osób bezdomnych	76	66	64	65	61	-	-
liczba osób bezdomnych z terenu Cieszyna	bd	bd	2	bd	3	-	-

W roku 2008 zintegrowany system usług socjalnych dla osób wykluczonych społecznie poszerzył się o Centrum Edukacji Socjalnej, utworzone przez Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” przy ul. Wałowej 4. W ramach CES Fundacja „Być Razem” uruchomiła warsztat stolarski, ślusarski, pralnię. W warsztatach tych Fundacja zatrudniała osoby długotrwale bezrobotne. Warsztaty te pełniły funkcję edukacyjną, a osoby w nich pracujące objęte są kompleksowym programem edukacji, re kwalifikacji, terapii, służącym ich aktywizacji społecznej i zawodowej.

W okresie od maja do grudnia 2008 roku Fundacja realizowała kilka projektów, w tym jeden pod nazwą „Przedsiębiorstwo Socjalno – Edukacyjne w Cieszynie”, dofinansowany w ramach Rządowego Programu – Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. W efekcie tego projektu, przy Centrum Edukacji Socjalnej osoby niepełnosprawne założyły spółdzielnię socjalną „Nowy Horyzont”, zajmującą się działalnością porządkową (np. sprzątanie) i recyklingiem.

W okresie sprawozdawczym Fundacja „Być Razem” zainicjowała powstanie także innych spółdzielni socjalnych na terenie Cieszyna:

- Spółdzielni Socjalnej „SuperSmak” świadczącej usługi gastronomiczne;
- Spółdzielni Socjalnej "Lilai Design" świadczącej usługi w zakresie prac szwalniczych.

W roku 2013 Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” realizowała projekt pod nazwą „Spółdzielnie socjalne drugiej generacji – II edycja” w ramach POKL 7.2.2., którego celem było wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.

W ramach Projektu, w 2013 roku, powstały na terenie Cieszyna kolejne spółdzielnie socjalne:

- Spółdzielnia Socjalna „Ekozofia niepełnosprawnych”, której założycielami i spółdzielcami są osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Inicjatorem powstania Spółdzielni było cieszyńskie koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Głównym celem działalności spółdzielni jest rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez pracę, a także umożliwienie tym osobom pełnoprawnego

zaistnienia na rynku pracy. Spółdzielnia świadczy usługi z zakresu całorocznego porządkowania terenów zielonych i placów, zakładania ekologicznych ogrodów, sprzątania mieszkań, sprzątania grobów, odśnieżania.

- Spółdzielnia Socjalna „Parostatek”, która zajmuje się organizowaniem szkoleń i warsztatów z zakresu szeroko pojmowanej edukacji artystycznej, ekologicznej a także sztuki i rzemiosła.
- Spółdzielnia Socjalna Centrum Opieki Nad Dzieckiem Tup Tup, która w 2014 roku uruchamia placówkę przeznaczoną do harmonijnego, bezpiecznego i zintegrowanego rozwoju dzieci w wieku od 1-3 lat, w tym również dzieci niepełnosprawnych, które będą mogły rozwijać się, bawić i uczyć z pełnosprawnymi rówieśnikami.

d) Wspieranie organizacji pozarządowych w tworzeniu i prowadzeniu placówek socjalno – edukacyjnych, punktów konsultacyjno – interwencyjnych.

W okresie objętym sprawozdaniem Gmina zlecała Stowarzyszeniu Pomocy Wzajemnej „Być Razem” realizację zadania pod nazwą „Program socjalno – edukacyjny, w tym prowadzenie pracy socjalnej, grup edukacyjnych, wykładów, warsztatów edukacyjnych oraz warsztatów edukacyjnych oraz warsztatów pracy dla osób bezdomnych, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezrobotnych”, udzielając dotacji na ten cel.

Celem zadania była reintegracja społeczna i zawodowa osób bezdomnych, bezrobotnych, uzależnionych i niepełnosprawnych przez prowadzenie pracy socjalnej, pomocy psychologicznej, grup edukacyjnych i warsztatów umiejętności psychologicznych, wykładów, doradztwa zawodowego, warsztatów treningu pracy (warsztat budowlany, stolarski, ślusarski, krawiecki, rzemiosła artystycznego). Efektem prowadzonych działań było podniesienie poziomu umiejętności psychologicznych, zawodowych i społecznych oraz wiedzy potrzebnej do sprawniejszego funkcjonowania w społeczności lokalnej, w rodzinie oraz na rynku pracy. Działania realizowane były w Centrum Edukacji Socjalnej oraz domów docelowych Stowarzyszenia „Być Razem”.

e) Budowa mieszkań socjalnych.

W okresie sprawozdawczym znacząco wzrosła liczba mieszkań socjalnych w Cieszynie.

Liczba nowych mieszkań socjalnych							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
liczba nowych mieszkań socjalnych	-	-	39 nowych mieszkań (budynek przy ul. Bucewicza) 11 lokali komunalnych zostało przekwalifikowanych na lokale socjalne	29 (budynek przy ul. Motokrosowej 26)	29 (budynek przy ul. Motokrosowej 28)	-	50 (budynek przy ul. Wiślańskiej 21)

- f) Tworzenie mieszkań socjalnych monitorowanych dla osób bezdomnych znajdujących się w procesie wychodzenia z bezdomności, w tym mieszkań remontowanych przez te osoby.**

W latach 2007 – 2013 nie powstały mieszkania socjalne monitorowane dla osób bezdomnych.

- 2) Współpraca z samorządami innych szczebli oraz podmiotami innych sektorów życia publicznego w zakresie realizacji ich zadań:

- a) Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz taniego budownictwa mieszkaniowego.**

W latach 2007 – 2013 nie podejmowano działań na rzecz taniego budownictwa socjalnego.

Niepełnosprawność.

- 1) **Zadania własne gminy:**

- a) Organizowanie i wspieranie dziennych i całodobowych placówek wsparcia dla osób niepełnosprawnych.**

Na terenie Cieszyna funkcjonował Dzienny Ośrodek Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzony był, na zlecenie Powiatu Cieszyńskiego, przez Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź”.

W 2007 roku z Ośrodka korzystało 37 osób z terenu Cieszyna, w 2008 – 29 osób, w 2009 – 34 osoby, w roku 2010 – 31 osób, w 2012 roku – 25 osób, w 2013 roku – 23 osoby.

MOPS przeprowadzał wywiady środowiskowe dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, który kierował osoby do tego Ośrodka.

- b) Tworzenie i umacnianie już istniejących form oparcia i pomocy w środowisku domowym i lokalnym.**

W latach 2007 - 2013 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizował dla osób niepełnosprawnych różne formy oparcia w środowisku domowym, w tym:

- usługi specjalistyczne, z których skorzystało:
 - w 2007 roku – 1 osoba;
 - w 2008 roku – 2 osoby;
 - w 2009 roku – 2 osoby;
 - w 2010 roku – 0;
 - w 2011 roku – 0;
 - w 2012 roku – 19 osób (w tym w usługi świadczone w Dziennym Ośrodku Aktywności Seniora);
 - w 2013 roku – 3 osoby.
- usługi specjalistyczne dla osób zaburzonych psychicznie, z których skorzystało:
 - w 2007 roku – 12 osób;
 - w 2008 roku – 24 osoby;
 - w 2009 roku – 28 osób;

- w 2010 roku – 25 osób;
- w 2011 roku – 19 osób;
- w 2012 roku – 25 osób;
- w 2013 roku – 15 osób.

W ramach Programu współpracy Gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego, Gmina Cieszyn zlecała Cieszyńskiemu Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego "Więź" prowadzenie Samopomocowego Klubu Środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2007 roku korzystało z niego 18 osób, w 2008 roku – 32 osoby, w 2009 roku – 42 osoby, w 2010 roku – 24 osoby, w 2011 roku – 40 osób, w 2012 roku – 25 osób w 2013 roku – 33 osoby.

c) Zwiększanie dostępu osobom niepełnosprawnym do edukacji i rozwój systemu oświaty:

- **systematyczne przystosowywanie budynków gminnych,**
- **zatrudnianie i szkolenie fachowej kadry do pracy w gminnych integracyjnych placówkach oświatowych,**
- **tworzenie w miarę potrzeb nowych oddziałów integracyjnych w gminnych szkołach i przedszkolach.**

W 2007 roku w Przedszkolu nr 4 wykonano podjazd ułatwiający wejście do budynku osobom niepełnosprawnym.

Szkoła Podstawowa nr 2 otrzymała sprzęt tyfloinformatyczny wspomagający w nauce uczniów z dysfunkcją wzroku, 10 nauczycieli zostało przeszkolonych z zakresu obsługi urządzeń i oprogramowania specjalistycznego.

Na przestrzeni lat 2007 - 2013 w placówkach oświatowych był rozwijany system nauczania integracyjnego. Obecnie na terenie Gminy działa jedno przedszkole integracyjne. W 2 szkołach podstawowych i 2 gimnazjalnych prowadzone są oddziały integracyjne. W 12 oddziałach integracyjnych zorganizowanych w szkołach podstawowych jest łącznie 60 miejsc dla dzieci niepełnosprawnych. W cieszyńskich gimnazjach zorganizowanych zostało 6 oddziałów integracyjnych z 30 miejscami dla dzieci i młodzieży z orzeczeniem o niepełnosprawności. W roku szkolnym 2012/2013 do szkół podstawowych uczęszczało 45 uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności, a do szkół gimnazjalnych 22 uczniów.

W okresie sprawozdawczym, dwa razy w roku pracownicy MOPS udzielali osobom niepełnosprawnym konsultacji w siedzibie ZUS w Cieszynie.

d) Wspieranie i inicjowanie zadań związanych z likwidacją barier architektonicznych i komunikacyjnych, polegających między innymi na:

- **stosowaniu różnych sposobów orientacji ułatwiających poruszanie się,**
- **systematycznym przystosowywaniu ciągów komunikacyjnych (obniżanie krawężników, platformy wyrównujące poziomy i wykonanie poręczy),**
- **tworzeniu i oznaczaniu miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych,**
- **likwidacji barier w lokalach mieszkalnych będących w zasobach gminy.**

Zadanie to było na bieżąco realizowane (wykonywanie podjazdów, obniżenie krawężników, montaż sygnalizacji dźwiękowej w autobusach, na przejściach dla pieszych, modernizowane rozbudowywane obiekty użyteczności publicznej, administrowane przez gminę uwzględniają dostępność dla osób niepełnosprawnych – basen przy SP4, Hala Widowiskowo – Sportowa, nowa siedziba MOPS).

2) Współpraca z samorządami innych szczebli oraz podmiotami innych sektorów życia publicznego w zakresie realizacji ich zadań:

a) Współpraca z samorządem powiatowym w organizowaniu działań zwiększających aktywność zawodową osób niepełnosprawnych, przede wszystkim poprzez:

- zajęcia warsztatowe dla niepełnosprawnych.

W okresie sprawozdawczym pracownik Ośrodka uczestniczył w pracach Komisji do spraw rozpatrywania wniosków dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych – zadania realizowanego ze środków PFRON, działającej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie.

b) Współpraca z samorządem powiatowym, innymi gminami, organizacjami pozarządowymi oraz służbą zdrowia, w organizowaniu i wspieraniu dziennych i całodobowych placówek wsparcia dla osób niepełnosprawnych, w szczególności hospicjum stacjonarnego.

W okresie sprawozdawczym MOPS przeprowadzał wywiady środowiskowe dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, który kierował osoby do Dziennego Ośrodka Wsparcia dla Osób z zaburzeniami psychicznymi.

c) Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie poprawy dostępności do informacji poprzez:

- zwiększanie umiejętności korzystania z komputerów przez osoby niepełnosprawne,
- zwiększanie dostępu do internetu,
- wydawnictwa informacyjne,
- prowadzenie punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych.

W ramach Programu współpracy Gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego, organizacje pozarządowe otrzymywały dofinansowanie na realizację zadań w zakresie poprawy dostępu do informacji.

2007

- Polski Związek Niewidomych na realizację projektu „Rehabilitacja społeczna członków PZN Koło Cieszyn – prowadzenie świetlicy”, z projektu skorzystało 238 osób;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych na realizację projektu „Świetlica dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych”, z projektu skorzystało 56 osób.

2008

- Polski Związek Niewidomych na realizację projektu „Rehabilitacja społeczna członków PZN Koło Cieszyn”, z projektu skorzystało 248 osób;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych na realizację projektu „Świetlica dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych”, z projektu skorzystało ok. 50 osób.

2009

- Polski Związek Niewidomych na realizację projektu „Rehabilitacja społeczna członków PZN Koło Cieszyn”, z projektu skorzystało 251 osób;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych na realizację projektu „Akademia aktywnego życia”, z projektu skorzystało ok. 360 osób.

2010

- Polski Związek Niewidomych na realizację projektu „Rehabilitacja społeczna członków PZN”, z którego skorzystało 251 osób;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych na realizację projektu „Akademia aktywnego życia”, z którego skorzystało ok. 320 osób.

2011

- Polski Związek Niewidomych na realizację projektu „Rehabilitacja społeczna członków PZN”, z którego skorzystało 249 osób.

2012

- Polski Związek Niewidomych na realizację projektu „Rehabilitacja społeczna członków PZN”. Z projektu skorzystało 938 osób.

2013

- Polski Związek Niewidomych na realizację projektu „Rehabilitacja społeczna osób z dysfunkcją wzroku – prowadzenie świetlicy”. Z projektu skorzystało 951 osób.

d) Współpraca z samorządem powiatowym w zwiększaniu dostępu osobom niepełnosprawnym do edukacji.

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli w spotkaniach i szkoleniach przeznaczonych dla uczniów z orzeczoną niepełnosprawnością i ich rodziców, organizowanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy oraz szkoły ponadgimnazjalne, uczestnicząc w realizacji programu "Mądrzy rodzice".

Ośrodek uczestniczył w rozpowszechnianiu informacji o programach PFRON wspierających naukę osób niepełnosprawnych. Pracownicy Ośrodka pomagali osobom niepełnosprawnym zainteresowanym podjęciem lub kontynuacją nauki w wypełnianiu wniosków w ramach programów "Student" oraz "Aktywny Samorząd".

e) Wspieranie samorządu powiatowego i organizacji pozarządowych w tworzeniu programów edukacyjno - integracyjnych dla dorosłych.

Na zaproszenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie pracownicy Ośrodka, każdego roku, uczestniczyli w spotkaniach z osobami niepełnosprawnymi w ramach realizowanych programów.

f) Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.

W ramach Programu współpracy Gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego, Gmina udzielała dotacji organizacjom na działania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych.

2007

- Polski Związek Niewidomych – „Rehabilitacja osób niepełnosprawnych”;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Ł. Ewangelisty – „Pomoc hospicyjna”, „Szkolenia dla wolontariuszy”;
- Stowarzyszenie na Rzecz Integracji „Działajmy Razem” – „Działalność terapeutyczna”, „Festiwal integracyjny”;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych – „Świetlica dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych”, „Wieczór wigilijny dla osób niepełnosprawnych”;
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź” – „Samopomocowy Klub Środowiskowy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Integracja i pomoc kobietom po mastektomii”;
- Polski Związek Głuchych Oddział Śląski – „Wigilijka”.

2008

- Polski Związek Niewidomych – „Rehabilitacja społeczna członków PZN”, „Wieczór wigilijny dla dzieci z dysfunkcją wzroku”;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Ł. Ewangelisty - „Jubileusz pomagania” - pomoc hospicyjna”;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych – „Świetlica dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych”;
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź” – „Samopomocowy Klub Środowiskowy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – „Świetlica terapeutyczna dla osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębszym”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Integracja i pomoc kobietom po mastektomii”;
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Razem łatwiej” – „Wieczór wigilijny dla osób niepełnosprawnych”.

2009

- Polski Związek Niewidomych – „Rehabilitacja społeczna członków PZN”;

- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Ł. Ewangelisty - „Hospicjum jako miejsce godnego traktowania człowieka”;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych – „Akademia Aktywnego Życia”;
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź” – „Samopomocowy Klub Środowiskowy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Integracja i pomoc w zrzeszaniu się kobiet po przebytych leczeniu operacyjnym”;
- Polski Związek Głuchych – „Międzynarodowy Dzień Głuchego”;
- Polski Związek Głuchych – „Wigilijka”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Wigilijka”.

2010

- Polski Związek Niewidomych – „Rehabilitacja społeczna członków PZN”;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Łukasza Ewangelisty - „Cieszyn dla Hospicjum” – pomoc hospicyjna”;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych – „Akademia Aktywnego Życia”;
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź” – „Samopomocowy Klub Środowiskowy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Integracja i pomoc w zrzeszaniu się kobiet po przebytych leczeniu operacyjnym”;
- Polski Związek Głuchych – „Spotkanie Bożonarodzeniowe Wigilijka”, „Międzynarodowy Dzień Głuchego – Festyn Integracyjny”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Wigilijka”;
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Razem łatwiej” – „Wieczór wigilijny dla osób niepełnosprawnych”;
- Stowarzyszenie na Rzecz Harmonijnego Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Nasze Dzieci” – „W rytm natury – wspieranie rozwoju i usprawnianie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz ze sprzężonymi deficytami rozwojowymi w formie terapii zajęciowej: ogrodnictwo i dekoratorstwo”.

2011

- Polski Związek Niewidomych – „Rehabilitacja społeczna członków Koła Cieszyn – prowadzenie świetlicy”;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Łukasza Ewangelisty – „Ty potrzebujesz – My pomagamy – pomoc hospicyjna”;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych – „Zajęcia terapeutyczne z osobami niepełnosprawnymi”;
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź” – „Samopomocowy Klub Środowiskowy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Godny styl życia Amazonek”;
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Cieszynie - „Większe szanse na godne, niezależne życie”;
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Razem łatwiej” – „Wieczór wigilijny dla osób niepełnosprawnych”.

2012

- Polski Związek Niewidomych – „Rehabilitacja społeczna członków Koła Cieszyn – prowadzenie świetlicy”;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Łukasza Ewangelisty – „Być bliżej siebie chcę – pomoc hospicyjna”;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych – „Wiosenne warsztaty terapeutyczne z osobami niepełnosprawnymi”, „Zajęcia integracyjno-adaptacyjne z osobami niepełnosprawnymi, które nabyły niepełnosprawność w ostatnich dwóch latach”, „Wieczór wigilijny dla Osób Niepełnosprawnych”;
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź” – „Samopomocowy Klub Środowiskowy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, „Świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób uprawnionych do świadczeń w miejscu zamieszkania, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi, na terenie Gminy Cieszyn, w okresie od 1.03.2012 r. do 31.12.2012 r.”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Godny styl życia Amazonek”;
- Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym – „Kompleksowa rewalidacja dzieci niewidomych i niedowidzących ze sprzężoną niepełnosprawnością z terenu gminy Cieszyn”;
- Polski Związek Głuchych – „Rajd Rowerowy Osób Niesłyszących”, „Międzynarodowy Dzień Głuchego”, „Wigilijka osób niesłyszących i ich rodzin”.

2013

- Polski Związek Niewidomych – „Rehabilitacja społeczna osób z dysfunkcją wzroku – prowadzenie świetlicy”;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Łukasza Ewangelisty – „Wsparcie hospicyjne”;
- Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych – „Zajęcia terapeutyczne z osobami niepełnosprawnymi”, „Wieczór Wigilijny dla Osób Niepełnosprawnych”;
- Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź” – „Samopomocowy Klub Środowiskowy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;
- Stowarzyszenie Amazonek – „Godny styl życia Amazonek”;
- Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym – „Kompleksowa rewalidacja dzieci niewidomych i niedowidzących ze sprzężoną niepełnosprawnością z terenu gminy Cieszyn”;
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – „Większe szanse na godne, niezależne życie”;
- Stowarzyszenie „Działajmy Razem” TRIANON.PL – „Klub „Daj mi szansę”;
- Fundacja św. Elżbiety Węgierskiej – „prowadzenie zajęć terapeutyczno – rehabilitacyjnych dla osób z zaburzeniami psychicznymi”;
- Stowarzyszenie na Rzecz Harmonijnego Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Nasze Dzieci” – „Moja praca – moja przyszłość”.

Starość.

1) Zadania własne gminy:

a) Rozbudowa systemu pomocy osobom starszym w ich środowisku zamieszkania.

W ramach systemu pomocy osobom starszym w ich środowisku zamieszkania, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizował usługi opiekuńcze, w tym:

- w roku 2007 – dla 40 osób;
- w roku 2008 – dla 44 osób;
- w roku 2009 – dla 51 osób;
- w roku 2010 – dla 42 osób;
- w roku 2011 – dla 45 osób;
- w roku 2012 – dla 49 osób;
- w roku 2013 – dla 31 osób.

Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w okresie sprawozdawczym realizowało Program „Nie bądź sam”. Program skierowany był do osób starszych, samotnych. Celem programu było zaktywizowanie tych osób w ich środowisku zamieszkania, a działania polegały przede wszystkim na przebywaniu z osobą, rozmowie, wspólnym czytaniu czy oglądaniu telewizji.

Pomoc osobom starszym w miejscu ich zamieszkania od 2011 roku organizował także Punkt Wolontariatu działający przy MOPS. W ramach Punktu realizowany był Program *Ziomek*, którego idea opierała się na spotkaniach indywidualnych wolontariusza z osobą starszą, niepełnosprawną, podczas których „społecznik” nie tylko towarzyszył beneficjentowi, ale także niósł pomoc w czynnościach dnia codziennego. Spotkania miały częściowo charakter terapeutyczny poprzez możliwość zwierzenia się z trudnych spraw, „wygadania się” czy wspomnienia. Kontakt indywidualny sprzyjał budowaniu relacji, dawał osobie starszej wsparcie, a wolontariuszowi umożliwił zdobycie doświadczenia i mądrości życiowej.

W ramach Programu współpracy Gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego, Gmina Cieszyn udzielała dotacji organizacjom realizującym działania na rzecz osób starszych.

2007

- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – „Pomoc materialna dla członków w formie paczek żywnościowych”;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – „Pomoc rzeczowa w formie paczek żywnościowych”.

2008

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – „Pomoc rzeczowa w formie paczek świątecznych”;
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – „Pomoc materialna dla członków (paczki)”.

2009

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – „Pomoc rzeczowa w formie paczek świątecznych”.

2010

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – „Pomoc rzeczowa w formie paczek świątecznych”;
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej - Oddział Ziemi Cieszyńskiej – „Spotkanie wigilijne”.

2011

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – „Pomoc rzeczowa w formie paczek żywnościowych”;
- Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rodziny „Siloe in Nobis” – „Warsztaty terapeutyczne Osób w Wieku Emerytalnym”.

2012

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – „Pomoc rzeczowa w formie paczek żywnościowych”;
- Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rodziny „Siloe In Nobis” – „Jesienne Senioralia – warsztaty aktywizujące dla Seniorów”, „Dzienny Ośrodek Aktywności Seniora”.

2013

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – „Pomoc rzeczowa w formie paczek żywnościowych”;
- Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rodziny „Siloe In Nobis” – „Aktywny Senior”;

b) Prowadzenie Domu Spokojnej Starości.

Gmina Cieszyn prowadziła Dom Spokojnej Starości, dysponujący 65 miejscami.

Z oferty Domu korzystało w:

- 2007 roku – 61 osób;
- 2008 roku – 60 osób;
- 2009 roku - 76 osób;
- 2010 roku – 73 osoby;
- 2011 roku – 72 osoby;
- 2012 roku – 78 osób;
- 2013 roku – 92 osoby.

c) Organizacja i prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia, w tym klubów, świetlic dla osób starszych.

W roku 2011 Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rodziny „Siloe In Nobis” realizowało na zlecenie Gminy projekt pod nazwą „Warsztaty terapeutyczne Osób w Wieku Emerytalnym”, w którym udział wzięło 20 osób w wieku emerytalnym.

W 2012 roku Stowarzyszenie „Siloe In Nobis” realizowało 2 zadania:

- „Dzienny Ośrodek Aktywności Seniora”, z którego skorzystało 15 osób;

- „Jesienne Senioralia – warsztaty aktywizujące dla Seniorów, z których skorzystało 20 osób.

W 2013 roku Stowarzyszenie „Siloe In Nobis” realizowało zadanie pod nazwą „Aktywny Senior”, z którego skorzystało 20 osób. Osoby te brały udział w zajęciach z muzykoterapii, biblioterapii, filmoteki, tańca towarzyskiego, relaksacyjnych, rekreacyjnych, prelekcjach, wycieczkach, warsztatach florystycznych i plastycznych.

d) Wspieranie i promowanie akcji służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starych.

W roku 2007 realizowany był projekt pt. „Wspólne Korzenie” przez Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień”, Przedszkole nr 1 i Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”. Głównym celem projektu było przełamywanie barier i stereotypów pomiędzy młodymi i starszymi pokoleniami poprzez nawiązanie do wspólnych wartości, tradycji i historii. W projekcie uczestniczyło 92 dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, 74 osoby starsze i 50 osób zaangażowanych w realizację projektu - rodziców i wolontariuszy.

2) Współpraca z samorządami innych szczebli oraz podmiotami innych sektorów życia publicznego w zakresie realizacji ich zadań:

a) Współpraca z powiatowymi domami pomocy społecznej i zakładami opiekuńczo – leczniczymi.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, Ośrodek wydawał decyzje o skierowaniu do domów pomocy społecznej i naliczeniu odpłatności za pobyt.

Skierowania do domów pomocy społecznej							
Nazwa domu	Liczba decyzji o skierowaniu w poszczególnych latach						
	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Dom Spokojnej Starości w Cieszynie przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	20	11	15	18	22	21	6
PDPS „Pogodna Jesień” w Cieszynie przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle spomatycznie chorych	-	4	4	15	2	2	1
PDPS „Feniks” w Skoczowie przeznaczony dla dzieci i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	-	2	7	-	-	1	-
PDPS w Pogórze przeznaczony dla kobiet niepełnosprawnych intelektualnie	-	1	9	1	-	-	-
PDPS w Pogórze Filia „Bursztyn” w Kończycach Małych przeznaczony dla kobiet przewlekle psychicznie chorych	2	1	3	-	-	-	-
DPS „Betania” w Cieszynie przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle spomatycznie chorych	2	1	1	2	5	6	1
DPS Konwentu Bonifratrów w Cieszynie	3	3	4	2	-	1	1

przeznaczony dla mężczyzn przewlekle psychicznie chorych							
DPS Ewangelicki Dom Opieki "Emaus" w Dzięgielowie przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	3	2	4	6	1	8	2
DPS w Klisinie Filia w Bliszczycach przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych	-	-	3	3	-	-	-
DPS "Dom Kombatanta" w Miechowie przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	-	-	-	1	-	-	-
DPS w Gorzycach przeznaczony dla osób niepełnosprawnych fizycznie	-	-	-	1	-	-	-
DPS "Sadyba" w Bystrej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku, Świadków Jehowy	-	1	1	-	-	-	-
DPS w Rabce Zdroju przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych	-	-	1	-	-	-	-
DPS Ewangelicki Dom Opieki "Soar" w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	-	1	-	-	-	-	-
MDSS w Ustroniu przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	1	-	1	-	-	-	-
DPS w Żywcu przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych	-	-	-	1	-	-	-
DPS Ewangelicki Dom Opieki "Ostoja Pokoju" w Bytomiu przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	-	-	-	-	1	-	-
DPS Zakonu Bonifratrów w Zebrzydowicach przeznaczony dla mężczyzn przewlekle psychicznie chorych	-	-	-	-	1	-	-
Krajowy Ośrodek Mieszkalno – Rehabilitacyjny dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Dąbku	2	-	-	-	1	-	-

W niektórych przypadkach, zwłaszcza wymagających konieczności pilnego umieszczenia w specjalistycznych domach pomocy społecznej (przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, przewlekle psychicznie chorych lub przewlekle somatycznie chorych) – liczba decyzji o skierowaniu była wyższa niż liczba osób rzeczywiście kierowanych do placówek, co podyktowane jest dłuższym okresem oczekiwania na umieszczenie w tych domach.

Pracownicy socjalni MOPS pomagali w kompletowaniu dokumentów do zakładów opiekuńczo – leczniczych oraz przeprowadzali wywiady socjalne dla potrzeb domów pomocy społecznej.

b) Szerzenie idei i pomoc w organizowaniu:

– pomocy sąsiedzkiej.

W 2008 roku, w ramach projektu „Przygotowanie grupy wolontariuszy do pracy asystentów w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego” pracownicy MOPS dwukrotnie uczestniczyli w zajęciach „Uniwersytetu III Wieku”, przedstawiając ideę projektu, zachęcając do udziału w nim i zaangażowania

w pracę asystentów rodziny. Spośród słuchaczy Uniwersytetu III Wieku udało się pozyskać 4 wolontariuszy. Łącznie do projektu udało się pozyskać 6 osób w wieku emerytalnym.

Problemy opiekuńczo – wychowawcze.

1. Zadania własne gminy:

- a) Opracowanie i wdrażanie programów pracy z rodziną mających na celu zminimalizowanie przyczyn dysfunkcji, uwzględniających zmianę modelu pracy z kompensacyjnego na stymulujący i wspierający.**

W Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia „Być Razem” oferowane było specjalistyczne poradnictwo rodzinne (terapia rodzin, mediacje, poradnictwo psychologiczne, grupy wsparcia).

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni MOPS udzielali wsparcia rodzinom wychowującym dzieci, w szczególności rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w postaci różnorodnych form pracy socjalnej i poradnictwa. Pracownicy socjalni także stale monitorowali sytuację zdrowotną dzieci w rodzinach z trudnościami, utrzymywali stały kontakt z lekarzami rodzinnymi, podejmowali również interwencje po sygnałach płynących z placówek służby zdrowia.

W 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt, dofinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, pod nazwą „Przygotowanie grupy wolontariuszy do pracy asystentów w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego”.

W ramach projektu opracowano zasady wprowadzania i pracy asystentów rodziny. Zadaniem asystentów rodziny jest kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie między innymi prowadzenia gospodarstwa domowego, dbania o zdrowie, prawidłowego wychowywania i opieki nad dziećmi, prawidłowego funkcjonowania społecznego.

W 2008 roku pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie wytypowali 9 rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w których uzasadnione było wprowadzenie usług asystentów rodziny. W 2009 roku rozpoczęto wdrażanie Programu „Rodzina”.

W 2009 roku, w ramach realizowanego przez MOPS projektu systemowego pod nazwą „Aktywna integracja społeczna w Cieszynie”, wprowadzono do 2 rodzin asystentów rodziny.

W roku 2010 Ośrodek kontynuował realizację Programu „Rodzina”, którego celem jest „usprawnianie” rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wypełnianiu ich podstawowych funkcji oraz wyposażenie tych rodzin w podstawowe umiejętności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Programem „Rodzina” objęto 5 rodzin, z którymi pracowało łącznie 13 wolontariuszy.

W roku 2013 przeprowadzono cykl 7 spotkań edukacyjnej grupy wsparcia dla rodziców. Zajęcia prowadzone były przez pedagoga i psychologa, a uczestniczyło w ich 12 kobiet.

Przeprowadzono również warsztaty dla 13 kobiet z położną z zakresu opieki nad noworodkiem i małym dzieckiem, zdrowia intymnego kobiet, problemów sfery seksualnej, profilaktyki nieplanowanej ciąży, połączone z konsultacją indywidualnych problemów uczestniczek.

Od 2012 roku MOPS zatrudniał jednego asystenta rodziny, pozyskując na ten cel dofinansowanie z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W roku 2012 wsparciem asystenta rodziny objętych było 12 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym w 4 przypadkach praca prowadzona była w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego w Cieszynie, natomiast w 2013 roku 17 rodzin, w tym w 8 przypadkach w związku z postanowieniem Sądu.

W roku 2013 MOPS zorganizował również dla rodzin przeżywających trudności indywidualne konsultacje z prawnikiem oraz z psychologiem w wymiarze po 15 godzin. Z konsultacji prawnych skorzystało 5 osób, natomiast z konsultacji psychologicznych 6 osób.

W listopadzie 2013 roku uruchomiony został w MOPS numer telefonu, pod którym można uzyskać informację możliwych form wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

b) Doskonalenie metod i technik pracy socjalnej z rodziną.

Pracownicy instytucji i organizacji pozarządowych działających w systemie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną brali udział w licznych, zewnętrznych szkoleniach specjalistycznych z zakresu pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi, dzięki którym mogli doskonalić metody i techniki pracy z rodziną.

Pracownicy MOPS uczestniczyli między innymi w następujących szkoleniach: Praca z Rodziną Wieloprotblemową, „Fastryga” (szkolenie dotyczące płodowego zespołu alkoholowego), „Jak pracować z rodzicami książką i filmem Odzyskać Dziecko” (warsztaty przygotowujące do pracy z rodziną dysfunkcyjną).

1 pracownik socjalny uzyskał specjalizację II stopnia z zakresu pracy socjalnej z dziećmi.

c) Pomoc w wyrównaniu szans edukacyjnych i społecznych dla dzieci i dorosłych:

- przygotowanie i prowadzenie kursów podnoszących kwalifikacje osób pomagających,**
- realizacja programów rządowych i lokalnych na rzecz rodziny.**

W 2008 roku MOPS realizował projekt „Przygotowanie grupy wolontariuszy do pracy asystentów w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego”, w ramach „Programu wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną” Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W ramach tego projektu kompleksowo przeszkolono i przygotowano 18 wolontariuszy do pracy w charakterze asystentów rodzin.

W roku 2012 MOPS uczestniczył w Resortowym Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej „Asystent Rodziny 2012”, w roku 2013 – Programie „Asystent

Rodziny 2013”, w ramach których uzyskano dofinansowanie do wynagrodzenia asystenta rodziny.

d) Wspieranie działalności ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym, oferujących pomoc samotnym matkom.

W latach 2007 – 2013, w ramach Programu współpracy Gminy Cieszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego, Gmina Cieszyn zlecała Stowarzyszeniu Pomocy Wzajemnej „Być Razem” realizację Programu reintegracji kobiet samotnie wychowujących dzieci w Domu Matki i Dziecka „Słonecznik” i udzielała na ten cel dotacji.

Liczba osób, które skorzystały z pomocy Domu Matki i Dziecka „Słonecznik”						
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
8 kobiet 8 dzieci	12 kobiet 16 dzieci	12 kobiet 20 dzieci	12 kobiet 20 dzieci	10 kobiet 15 dzieci	11 kobiet 19 dzieci	15 kobiet 19 dzieci
(7 kobiet i 7 dzieci z Cieszyna)	(7 kobiet i 12 dzieci z Cieszyna)	(6 kobiet i 11 dzieci z Cieszyna)	(9 kobiet i 18 dzieci z Cieszyna)	(7 kobiet i 11 dzieci z Cieszyna)	(8 kobiet i 14 dzieci z Cieszyna)	(10 kobiet i 10 dzieci z Cieszyna)

W Domu Matki i Dziecka „Słonecznik” zapewniano schronienie wraz z wyżywieniem, pomoc w kształtowaniu umiejętności społecznych, opieki nad dzieckiem, planowania budżetu, a także pomoc psychologiczną i prawną. Wszystkie kobiety korzystające z Domu objęte były pracą socjalną.

2. Współpraca z samorządami innych szczebli oraz podmiotami innych sektorów życia publicznego w zakresie realizacji ich zadań:

a) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

W ramach systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie ściśle współpracował z innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny. Pracownicy socjalni współpracowali ze żłobkami, przedszkolami, szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rejonowym, Komendą Powiatową Policji, Strażą Miejską, służbą zdrowia, a także z organizacjami pozarządowymi.

b) Współpraca z różnymi podmiotami w wyrównaniu szans edukacyjnych i społecznych dzieci i dorosłych:

- współdziałanie w realizacji programów wolontariackich przez organizacje pozarządowe,
- organizacja douczania,
- wspieranie podmiotów prowadzących placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego oraz organizujących wypoczynek letni i zimowy.

W latach 2007 - 2013, MOPS współpracował ze Stowarzyszeniem Pomocy Wzajemnej "Być Razem" przy realizacji Programu „Starszy Brat – Starsza Siostra”, którego celem było wspieranie rodziny w procesach wychowawczych oraz udzielanie pomocy dzieciom w osiągnięciu poprawy w nauce.

W Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia „Być Razem”, Środowiskowych Ognisk Wychowawczych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oraz Świetlicy Środowiskowej „Przytulisko” organizowane było douczanie.

Pomoc w douczaniu od 2011 roku organizował także Punkt Wolontariatu działający przy MOPS. W ramach Punktu realizowany był Program *Douczanie*, którego założeniem była pomoc dzieciom uczęszczającym do szkół podstawowych i gimnazjów w nauce oraz odrabianiu zadań domowych. Spotkania odbywały się w domu ucznia, w jego szkole, bądź w Punkcie Wolontariatu – w zależności od możliwości lokalowych i sytuacji rodzinnej dziecka. Indywidualny kontakt dziecko – wolontariusz sprzyjało nie tylko procesowi uczenia się, ale również budowało relacje pomiędzy nimi, dając dziecku poczucie możliwości uzyskania wsparcia w miarę potrzeb. Wolontariusz natomiast mógł zdobyć doświadczenie w pracy z dziećmi.

W Punkcie realizowany był również Program *Junior*, który polegał na wspólnych spotkaniach wolontariusza i dziecka w jego miejscu zamieszkania czy też w Punkcie Wolontariatu. Jego celem było wsparcie rozwoju psychofizycznego dziecka poprzez wspólną, kreatywną zabawę, zajęcia z wolontariuszem. Kontakt indywidualny wpływał na tworzenie się więzi pomiędzy uczestnikami i zapewniał dziecku wsparcie. W jego trakcie możliwe było również – w niektórych przypadkach – nadrobienie braków kompetencji wychowawczych.

W okresie sprawozdawczym, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy organizowały wypoczynek letni, w formie półkolonii lub w różnych formach wyjazdowych, z programem terapeutycznym. Wypoczynek stanowił integralny element i uzupełnienie całorocznej pracy prowadzonej z dziećmi w specjalistycznych placówkach organizacji. Organizacje z którymi Gmina współpracowała w tym zakresie to Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Stowarzyszenie na Rzecz Harmonijnego Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Nasze Dzieci”, Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego, Parafia Rzymskokatolicka św. Elżbiety.

W latach 2007 – 2013 Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadziło na terenie Cieszyna 5 Środowiskowych Ognisk Wychowawczych, a od roku 2008 również Świetlicę Środowiskową „Przytulisko”. W placówkach tych realizowany był program socjoterapeutyczno – edukacyjny dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, o niskim statusie materialnym. Oferta placówek obejmowała: zajęcia grupowe dla dzieci i młodzieży o charakterze socjoterapeutycznym, zajęcia sportowo – rekreacyjne, kulturotwórcze, plastyczne, muzyczne, douczanie, terapię indywidualną i rodzinną, pomoc psychologiczną, imprezy okolicznościowe, dożywianie. Placówki współpracowały ze środowiskiem rodzinnym dziecka oraz szkołą.

Gmina zlecała TPD realizację tych zadań i wspierała udzielając dotacji.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, funkcjonujące na terenie Cieszyna placówki opiekuńczo – wychowawcze – Środowiskowe Ogniska Wychowawcze oraz Świetlica

Środowiskowa „Przytulisko” prowadzone przez TPD, w grudniu 2012 roku przekształciły się w placówki wsparcia dziennego. TPD otrzymało zezwolenie na prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

W 2013 roku Gmina Cieszyn współpracowała z Powiatem Cieszyńskim w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego. Powiat udzielił Gminie pomocy finansowej w formie dotacji celowej z przeznaczeniem na to zadanie.

Sieroctwo społeczne.

1. Zadania własne gminy

- a) **Opracowanie programu współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, organizacjami pozarządowymi oraz placówkami opiekuńczo – wychowawczymi (rodzinami zastępczymi).**

MOPS współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, innymi instytucjami w zakresie organizowania wsparcia (praca socjalna, konsultacje w trudnościach, pomoc finansowa) dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych.

- b) **Opracowanie systemu pracy z rodziną biologiczną dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.**

Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej mieli możliwość korzystania ze wsparcia pracowników socjalnych MOPS, w 2013 roku mogli skorzystać z porad prawnych i psychologicznych, a także uczestniczyć w grupach wsparcia.

W 2013 roku dzięki wsparciu Ośrodka jedno z dzieci powróciło pod opiekę matki.

2. Współpraca z samorządami innych szczebli oraz podmiotami innych sektorów życia publicznego w zakresie realizacji ich zadań:

- a) **Wspieranie samorządu powiatowego w tworzeniu systemu adaptacji do samodzielnego życia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, w tym:**
- **tworzenie mieszkań chronionych,**
 - **organizowanie pomocy edukacyjno – terapeutycznej.**

Gmina zapewniała mieszkania wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych w oparciu o tryb ujęty w Zasadach wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Cieszyn.

Pracownicy socjalni Ośrodka współpracowali w zakresie organizowania tych mieszkań z Zakładem Budynków Miejskich oraz opiekunami i wychowawcami placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Pracownicy socjalni Ośrodka wspierali usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Przemoc w rodzinie.

1. Zadania własne gminy:

a) Rozwijanie i wspieranie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z uwzględnieniem działań profilaktycznych i edukacyjnych.

W Cieszynie funkcjonował system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oparty na współdziałaniu wielu podmiotów, w szczególności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” oraz Komendy Powiatowej Policji. Współpraca pozwalała na podejmowanie działań interdyscyplinarnych i udzielanie potrzebującym kompleksowej pomocy.

Do marca 2012 roku Gmina Cieszyn wspierała ten system, udzielając dotacji Stowarzyszeniu Pomocy Wzajemnej „Być Razem” na realizację Kompleksowego Programu pomocy kobietom i dzieciom – ofiarom i świadkom przemocy w rodzinie realizowanego w Hostelu „Przeciw Przemocy – Wyrównać Szanse”. Od kwietnia 2012 roku Gmina Cieszyn współpracuje z Powiatem Cieszyńskim, udzielając pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie działalności Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.

W latach 2007 – 2013, w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, realizowane były różnego rodzaju programy profilaktyczne, w tym również spektakle teatralne, z zakresu przeciwdziałania agresji, przemocy w rodzinie, przemocy seksualnej (między innymi Program z zakresu przeciwdziałania przemocy seksualnej „Intymnie – Blisko – Bezpiecznie”, warsztaty „Naucz mnie żyć bez przemocy”).

W roku 2010 MOPS realizował program korekcyjno – terapeutyczny dla rodziców nie radzących sobie z agresją, którym objęto 10 rodzin. W ramach zajęć kształtowano umiejętności rozpoznawania złych emocji, powstrzymywania się od krzywdzących zachowań i metod wychowawczych w stosunku do dzieci i innych członków rodziny, a w jego realizację zaangażowani byli psycholodzy, pedagodzy oraz asystenci społeczni.

W 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie realizował projekt pod nazwą „Stop przemocy – spróbujmy inaczej” - program działań profilaktycznych i edukacyjnych, dofinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Ostonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

Celem projektu było zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie i poszerzenie wiedzy na temat skutków przemocy, promowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich, a także promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W roku 2012 i 2013 Fundacja „Ster”, na zlecenie Gminy, stworzyła dwa „spoty reklamowe” z zakresu przeciwdziałania przemocy, które wykorzystywane są w działaniach edukacyjnych i profilaktycznych.

b) Wzmacnianie lokalnej koalicji wspierającej i inicjującej działania pomocowe na rzecz ofiar, świadków i sprawców przemocy w ramach istniejącej infrastruktury pomocowej.

W latach 2007 – 2010 funkcjonował Interdyscyplinarny Zespół Konsultacyjno-Koordynacyjny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół działał na zasadzie nieformalnego porozumienia instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy i w jego skład wchodził przedstawiciele tych placówek. W ramach Zespołu pracowały także zadaniowe zespoły interdyscyplinarne zajmujące się indywidualnymi rodzinami.

W sierpniu 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która nałożyła obligatoryjny obowiązek powołania Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych i opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W 2011 roku uchwałą Rady Miejskiej Cieszyna określono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, następnie Burmistrz Miasta powołał Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, złożony z 20 osób (przedstawiciele MOPS, PCPR, GKRPA, Szpitala Śląskiego, Prokuratury Rejonowej, Pogotowia Ratunkowego, Komendy Powiatowej Policji, Stowarzyszenia „Być Razem”, TPD, przedszkoli, szkół).

Zespół powołał ze swojego składu 2 stałe grupy robocze:

- Zespół Interwencyjny – zajmujący się bieżącą obsługą przypadków w procedurze „Niebieskie Karty”, podejmowaniem działań interwencyjnych w środowisku zagrożonym, opracowaniem indywidualnego planu pomocy dla każdej rodziny, powoływaniem grup roboczych do indywidualnych przypadków, opracowywaniem zasad postępowania i pracy z rodzinami doświadczającymi przemocy,
- Zespół diagnostyczno – programowy – zajmujący się: analizą realizowanych programów i działań w gminie, diagnozą potrzeb i oczekiwań, wnioskowaniem i proponowaniem kierunków programowych.

W listopadzie 2011 roku rozpoczęto wdrażanie Rozporządzenia w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularza „Niebieska Karta”.

c) Udzielanie pomocy specjalistycznej.

Pomoc specjalistyczna udzielana była w następujących placówkach:

- Hostelu „Przeciw Przemocy – Wyrównać Szanse” Stowarzyszenia „Być Razem” (do marca 2012 roku);
- Powiatowym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie prowadzonym, na zlecenie Powiatu Cieszyńskiego, Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” (od kwietnia 2012 roku);
- Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia „Być Razem”;
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Placówki całodobowe – Hostel, a następnie Powiatowy Ośrodek Wsparcia zapewniały osobom dotkniętym przemocą w rodzinie schronienie, interwencję kryzysową, wsparcie emocjonalne i rzeczowe, pomoc prawną, psychologiczną i socjalną oraz telefoniczną pomoc (telefon zaufania).

Pomoc udzielana w Hostelu „Przeciw Przemocy – Wyrównać Szanse” oraz w Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie						
Rok	Liczba osób	Liczba rodzin	Osoby w związkach partnerskich	Dzieci	Inni	Liczba mieszkańców Cieszyna (kobiet i dzieci)
2007	42	14	12	28	2	20
2008	41	21	20	20	1	19
2009	37	19	18	18	1	24
2010	58	25	24	33	1	29
2011	27	12	11	15	1	15
2012	32	19	14	13	5	20
2013	58	26	25	32	1	20

W Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” udzielane było indywidualne poradnictwo psychologiczne i prawne, prowadzone były mediacje, terapia rodzin, grupy wsparcia dla kobiet.

W Punkcie Konsultacyjno Informacyjnym ds. przemocy w MOPS prowadzono przypadki w procedurze „Niebieskie Karty”, prowadzono doradztwo i oferowano pomoc w przygotowaniu dokumentów, udzielano informacji, konsultacji oraz wsparcia emocjonalnego ofiarom przemocy, opracowywano i monitorowano indywidualne plany pomocy. Pracownicy Punktu koordynowali pracę organizacyjną i programową Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, organizowali wyjścia interwencyjne, prowadzili sprawy związane z przemocą, poza procedurą „Niebieskie Karty”, a także opracowywali programy i rozwiązania organizacyjne.

Punkt stanowił również centrum informacji i koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Cieszyna.

Pracownicy socjalni MOPS prowadzili pracę socjalną z osobami przebywającymi w placówkach zapewniających pomoc ofiarom przemocy.

Od 2012 roku w MOPS organizowane było bezpłatne poradnictwo prawne związane z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie.

Z poradnictwa prawnego w MOPS, w 2012 roku (VIII – XII) skorzystało 16 osób, natomiast w 2013 roku (IV – XII) udzielono 81 porad.

W okresie tym świadczone było również poradnictwo psychologiczne, z którego w 2012 roku skorzystało 8 osób (w tym 4 osoby były w stałym kontakcie), w roku 2013 udzielono 193 porad.

W okresie sprawozdawczym w MOPS realizowana była Procedura „Niebieskie Karty”.

Realizacja Procedury „Niebieskie Karty”	
Rok	Liczba „Niebieskich Kart”
2007	39
2008	38
2009	35
2010	32
2011	63*
2012	63*
2013	69*

* Statystyka prowadzona była w oparciu o różne przepisy regulujące ewidencje przypadków, od 2011 roku prowadzony jest jednolity rejestr „Niebieskich Kart”, wszystkie instytucje wymienione w ustawie przekazują swoje „Niebieskie Karty” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Wyklucza to możliwość spisania „Niebieskiej Karty” przez dwie instytucje na tą samą okoliczność.

d) Prowadzenie i wspieranie akcji profilaktycznych i edukacyjnych

- **środowiskowych (udział w akcjach i kampaniach),**
- **szkolenie pracowników służb społecznych.**

W okresie sprawozdawczym pracownicy MOPS, wspólnie z przedstawicielami organizacji pozarządowych, co roku brali udział w Tygodniu walki z przestępczością, akcji zorganizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości – pełnili dyżury informacyjne w Sądzie Rejonowym i Prokuraturze Rejonowej.

W latach 2007 – 2013 przeprowadzane były akcje informacyjne polegające na rozprowadzaniu ulotek informujących o Procedurze „Niebieskie Karty”, w prasie lokalnej ukazywały się informacje o placówkach świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, także artykuły na temat przemocy domowej oraz przybliżające system pomagania. Przeprowadzono akcje plakatowe i ulotkowe kampanii ogólnopolskich: „Dzieciństwo bez przemocy”, „Stop przemocy”, „Razem widzimy więcej”, „Mały świadek”.

Akcja informacyjna przeprowadzona została również w ramach projektu MOPS „Stop przemocy – spróbujmy inaczej” - program działań profilaktycznych i edukacyjnych, w ramach którego opracowano własne materiały informacyjne – plakaty i ulotki.

Pracownicy instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej brali udział w licznych specjalistycznych szkoleniach, konferencjach, spotkaniach.

W 2009 roku pod hasłem „Stop przemocy” zorganizowano Szkołę Wczesnej Profilaktyki. W ramach Szkoły zorganizowano cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży, cykl warsztatów i seminariów dla dorosłych (pedagogów, kuratorów, policjantów, służby zdrowia), a także konferencję. Tematem przewodnim Szkoły była cyberprzemoc, interdyscyplinarna współpraca służb pomocowych oraz nowe wyzwania i potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2. Współpraca z samorządami innych szczebli oraz podmiotami innych sektorów życia publicznego w zakresie realizacji ich zadań:

a) Wspieranie samorządu powiatowego w udzielaniu pomocy interwencyjnej ofiarom przemocy w rodzinie.

W 2012 roku Gmina Cieszyna podjęła współpracę z Powiatem Cieszyńskim w zakresie prowadzenia Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Gmina udzielała Powiatowi pomocy finansowej w formie dotacji celowej z przeznaczeniem na dofinansowanie działalności Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.

b) Współpraca w udzielaniu pomocy specjalistycznej:

- prawnej,
- psychologicznej,
- socjalnej.

Współpraca z samorządem powiatowym oraz innymi podmiotami odbywała się w ramach pracy Interdyscyplinarnego Zespołu Konsultacyjno – Koordynacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej, a następnie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W zakresie udzielania pomocy specjalistycznej ofiarom i świadkom przemocy w rodzinie, MOPS współpracował z Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia „Być Razem”.

Pracownicy socjalni MOPS prowadzili pracę socjalną z osobami przebywającymi w placówkach oferujących pomoc ofiarom przemocy.

c) Wspieranie rozwoju ruchów samopomocowych.

W ramach Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” Stowarzyszenia „Być Razem” organizowane były grupy wsparcia dla ofiar przemocy.

d) Współpraca z różnymi podmiotami w opracowywaniu i realizacji programów ochrony ofiar przemocy.

W okresie sprawozdawczym opracowywane i realizowane były programy ochrony ofiar przemocy we współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Wzajemnej „Być Razem”, Komendą Powiatową Policji. W ramach tych programów osoba dotknięta przemocą miała zapewnioną pomoc psychologiczną, prawną, socjalną, w razie konieczności w formie schronienia. Prowadzony był także monitoring i działania interwencyjne w środowisku. Realizowane były również programy terapeutyczne dla rodzin, które wychodziły z sytuacji przemocy oraz programy aktywizacji zawodowej, pozyskania mieszkania.

W CPEiT „Kontakt”, w latach 2008 – 2010, funkcjonariusze KPP pełnili dodatkowe dyżury konsultacyjno – informacyjne dla osób dotkniętych przemocą.

e) Współpraca z ośrodkami wsparcia oferującymi pomoc ofiarom przemocy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z instytucjami i organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc ofiarom przemocy. Współpraca polegała głównie na kierowaniu ofiar przemocy do placówek oferujących specjalistyczną pomoc, wymianie informacji oraz konsultacjach indywidualnych.

Współpraca odbywała się w ramach pracy Interdyscyplinarnego Zespołu Konsultacyjno – Koordynacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej, a następnie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

f) Współdział z innymi gminami powiatu cieszyńskiego w opracowaniu i realizacji powiatowego programu korekcyjno – edukacyjnego pracy ze sprawcami przemocy.

W 2008 roku przeprowadzono akcję promocyjną programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy, który na zlecenie Powiatu Cieszyńskiego realizowany był przez „Teen Challenge” Chrześcijańską Misję Społeczną.

W 2009 roku MOPS współpracował ze Stowarzyszeniem „Być Razem” oraz „Teen Challenge” Chrześcijańską Misją Społeczną przy realizacji, zleconego przez Powiat, programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy, w tym przeprowadził akcję promocyjną programu. Program realizowany w oparciu o Program Duluth ukierunkowany był na przekazywanie określonej wiedzy sprawcom przemocy.

W roku 2009 MOPS opracował własną koncepcję programu edukacyjno – korekcyjnego dla sprawców obejmujące go dodatkowo elementy terapii. W programie edukacyjno – korekcyjnym dla sprawców realizowanym przez Ośrodek wzięło udział 16 osób.

g) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w działaniach związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym w tworzeniu powiatowego ośrodka interwencji kryzysowej.

W 2009 roku Interdyscyplinarny Zespół Konsultacyjno-Koordynacyjny ds. przeciwdziałania przemocy zorganizował spotkanie z udziałem wszystkich kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej powiatu cieszyńskiego i przewodniczących Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie powołania powiatowego ośrodka interwencji kryzysowej. W wyniku tego spotkania wystosowano do Starosty Powiatu Cieszyńskiego pismo z wnioskiem o powołanie całodobowego ośrodka dla ofiar przemocy domowej zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W roku 2012 Powiat Cieszyński utworzył Punkt Interwencji Kryzysowej oraz Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.

Gmina wspierała Powiat poprzez udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji na prowadzenie Ośrodka Wsparcia. Pracownicy Socjalni MOPS przeprowadzali wywiady środowiskowe dot. osób przebywających w Ośrodku na potrzeby innych gmin. Pracownicy MOPS rozpowszechniali informacje o ofercie Punktu Interwencji Kryzysowej, współpracowali z Punktem w konkretnych przypadkach.

Uzależnienia.

W Programie nie ujęto celów i zadań w tym obszarze w związku z tym, że określone są one w corocznie uchwalanym przez Radę Miejską gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.